

СЕКЦІЯ 1
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
НА ШЛЯХУ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

АРХІВНА ГАЛУЗЬ: ВПЛИВ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ

Артеменкова О. М.^{1*}, Спектор А. Ю.^{2**}

¹*Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна),*

²*Національний університет «Львівська політехніка», Львів (Україна)*

*e-mail: o.artemenkova@donnu.edu.ua

**e-mail: artur.y.spektor@lpnu.ua

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну Національний архівний фонд зазнав значних втрат. Російські війська, захоплюючи українські території, загрожують знищенням або розкраданням архівних фондів, які містять важливу інформацію про історичне та культурне надбання України. За попередніми даними, рівень втрат становить до 1,5 % від загального обсягу архівного фонду, що є критичною загрозою для збереження національної спадщини. Важливо зазначити, що ці втрати все ще досліджуються, оскільки деякі зони залишаються окупованими або недоступними для оцінювання.

Система державних архівів України зберігає Національний архівний фонд (НАФ), де зібрано архівні документи – свідчення правдивої історії українського народу. Сьогодні в Україні функціонує 2 146 державні архівні установи, які зберігають орієнтовно 56 млн од. архівних справ НАФ. Джерелами формування НАФ є 36 867 юридичних осіб. Нині політика України зорієнтована на спрощення доступу та відкритість національного архівного фонду, їх інтеграцію у світовий простір архівної інформації. Одночасно відбуваються поступові зміни в управлінні архівними установами. Але політичні, економічні, соціальні та інші проблеми, які виникли останнім часом (карантинні обмеження, хакерські атаки, активні воєнні дії через повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну) пригальмують ці процеси, можуть спричинити певний занепад архівної справи зокрема та культурної сфери загалом, що підтверджується численними повідомленнями про втрати архівних документів через бомбардування, пожежі, підтоплення, недбале ставлення окупантів, знищення, викрадення й інші техногенні та протиправні чинники.

На основі даних, зібраних на початок 2023 року, задокументовано, що втрати Національного архівного фонду України становлять приблизно 0,3 % від обсягу, який був зафіксований на початок 2022 року. Це дозволяє оцінити безпосередні збитки, але залишаються прогалини в інформації про втрати на окупованих територіях. У зв'язку з обмеженням доступу до архівів на окупованих територіях та в «сірій зоні», точний рівень втрат може бути значно більшим. Експерти вважають,

що загальні втрати фонду можуть сягати максимум 1,5 % – оцінка залежить від ситуації на фронті та деокупації територій.

Перший етап російської агресії проти України у 2014 році призвів до втрати приблизно 8 % архівного фонду. Це сталося через анексію Криму та бойові дії на Сході України, особливо в Донецькій і Луганській областях, де значна частина документів була знищена або залишилася під контролем незаконних збройних формувань.

Порівняно з подіями 2014 року, під час повномасштабного вторгнення у 2022 році рівень втрат зменшився завдяки досвіду попереднього конфлікту. Відділення архівів на Донеччині та Луганщині вжили заходів для захисту та збереження архівів, враховуючи досвід попередніх років.

Упровадження інформаційних технологій в архівну справу за умови щоденного зростання обсягів документації стало необхідною умовою ефективної роботи архівних установ. Через ускладнення доступу до архівів останніми роками (2020–2021 рр. позначилися карантинними обмеженнями, з 24 лютого 2022 р. розпочато повномасштабне вторгнення російської федерації та бойові дії на значній території України) збільшується час пошуку документів і, як наслідок, вимушених затримок, а то і простоїв.

Саме тому найефективнішим рішенням є пришвидшене впровадження інформаційних технологій та цифровізація всієї архівної галузі, що у перспективі значно спростить роботу і архівістам, і користувачам [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Каплун В. В., Оніпко Т. В. Інформаційні технології в архівній справі: особливості та проблеми впровадження. *Збірник наукових статей магістрів*. Інститут економіки, управління та інформаційних технологій. Полтава: ПУЕТ, 2019. С. 58–63.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ РЕКОМЕНДАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ АНАЛІЗУ ТЕКСТОВОГО КОНТЕНТУ

Гринюк А. І.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: hryniuk.a@donnu.edu.ua

У сучасному інформаційному суспільстві текстовий контент відіграє ключову роль у комунікації, освіті та бізнесі. За статистикою, щодня у світі створюється понад 2,5 квінтильйони байтів даних, значна частина яких – текстова інформація. Це створює нові виклики для користувачів у виборі та сприйнятті релевантного контенту. Для ефективного управління цим контентом та покращення користувацького досвіду все частіше застосовуються технології рекомендаційних систем.